J. KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2007. július 18. [1]

I – Bevezetés

1. Az olasz jog ismer egy hatékony eszközt a szellemi tulajdonjogok megsértésének igazolására szolgáló bizonyítékok biztosítására és felkutatására. A védendő jog tulajdonosának kérelmére az illetékes bíróság – anélkül, hogy az ügy érdemében a keresetet benyújtották és az ellenérdekű felet meghallgatta volna – elrendelheti az állítólag jogsértő tárgy „leírását" (descrizione). A leírást bírósági végrehajtó végzi – adott esetben szakértő kíséretében; a végrehajtó megtekinti és tanúsítja a tárgyat, illetve lefoglalhatja az érintett iratokat, és mintát vehet.

2. A Tribunale Civile di Genova jogsegélykérelmet intézett az illetékes egyesült királysági hatósághoz azt kérve,, hogy az végezze el az Egyesült Királyságban található bizonyítékok tekintetében a megfelelő bizonyításfelvételt. A megkeresett bíróság azonban elutasította a kérelem végrehajtását azon indokolással, hogy az ilyen intézkedések nem felelnek meg a gyakorlatának.

3. A Tribunale előzetes döntéshozatal iránti kérelmével tehát tisztázni kívánja, hogy az olyan intézkedés, mint az olasz jog szerinti leírás, bizonyításfelvételnek tekintendő-e, amelynek végrehajtását valamely tagállam bírósága a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001 tanácsi rendelet [2] alapján kérheti egy másik tagállam bíróságától.

4. Amint ez a tagállamok észrevételeiből kitűnik, a nemzeti jogrendekben különböző a felfogás azt illetően, hogy milyen követelményeket kell állítani a bizonyításfelvétel elé, és a bíróságok e tekintetben milyen szerepet töltenek be. Ennek eredményeként az 1206/2001 rendelet hatályáról különböző

1 – Eredeti nyelv: német.

2 – HL L 174. o., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 121. o.

nézetek alakultak ki, amelyeket a jelen ügyben a Bíróságnak először kell értelmeznie.

II – Jogi háttér

A – *A nemzetközi egyezmények*

5. A polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételről szóló, 1970. március 18-i hágai egyezmény (a továbbiakban: hágai egyezmény) csak az Európai Unió tizenegy tagállama – köztük Olaszország és az Egyesült Királyság – között érvényesül.[3] A hágai egyezmény 1. cikke értelmében:

„(1) Polgári vagy kereskedelmi ügyekben az egyik Szerződő Állam bírósága saját belső jogszabályainak megfelelően megkeresheti valamely másik Szerződő Állam illetékes hatóságát aziránt, hogy bizonyítást foganatosítson, vagy egyéb bírói cselekményt teljesítsen.

(2) Nem intézhető jogsegély iránti megkeresés olyan bizonyítás felvétele érdekében, amelyet nem valamely már folyamatban lévő vagy megindítani tervezett bírósági eljárásban szándékoznak felhasználni.

(3) Az »egyéb bírói cselekmény« kifejezés nem foglalja magában a bírósági iratok kézbesítését, a biztosítási intézkedéseket és a végrehajtást."

6. A szellemi tulajdonjogok kereskedelemi vonatkozásairól szóló egyezmény 50. cikke (TRIPS-megállapodás)[4] a következő szabályozást tartalmazza a szellemi tulajdonjogok megsértése esetén alkalmazandó ideiglenes intézkedések tekintetében:

„(1) A bíróságoknak legyen felhatalmazása azonnali és hatékony intézkedések elrendelésére:

a) szellemi tulajdonjog megsértése bekövetkezte megelőzése érdekében, különösen pedig annak érdekében, hogy megelőzhető legyen, hogy az ilyen

3 – Lásd a hágai nemzetközi magánjogi konferencia szerződő államainak listáját, letölthető a http://www.hcch.net címen.

4 – A TRIPS-megállapodás (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights), amely a Kereskedelmi Világszervezet létrehozásáról szóló egyezmény 1.C mellékletét képezi, amelyet a Közösség nevében – a hatáskörébe tartozó területek tekintetében – az 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozat (HL L 336., 1. o.) hagyott jóvá.

termékek a joghatóságuk területén kereskedelmi forgalomba kerüljenek, ideértve az importált árukat, közvetlenül vámkezelést követően;

b) az állított jogsértésre vonatkozó bizonyítékok megóvása érdekében.

(2) A bíróságnak álljon jogában ideiglenes intézkedések meghozatala *inaudita altera parte* (a másik fél meghallgatása nélkül) megfelelő esetben, nevezetesen akkor, ha a késedelem helyrehozhatatlan kárt okozna a jogtulajdonosnak, vagy ha bizonyíthatóan fennáll a bizonyíték megsemmisítésének kockázata.

[...]"

B – *A közösségi szabályozás*

7. A 1206/2001 rendelet,[5] amely 21. cikke alapján a hatálya alá tartozó ügyek vonatkozásában megelőzi a bizonyítékokról szóló hágai egyezményt, 1. cikkében a következőképpen határozza meg a hatályát:

„(1) Ezt a rendeletet olyan polgári vagy kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amelyekben egy tagállam bírósága az adott tagállam jogának rendelkezéseivel összhangban kéri:

a) egy másik tagállam illetékes bíróságát bizonyításfelvételre; vagy

b) hogy egy másik tagállamban közvetlenül folytathasson le bizonyítást.

(2) Nem intézhető kérelem olyan bizonyítás lefolytatására, amely nem valamely – már megkezdett vagy megindítani tervezett – bírósági eljárásban történő felhasználásra irányul.

[...]"

5 – Az Egyesült Királyság és Írország, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban, értesítésben fejezte ki részvételi szándékát e rendelet elfogadásában és alkalmazásában (az 1206/2001 rendelet 21. preambulumbekezdése).

8. E rendelet második fejezete a kérelmek továbbítását és teljesítését szabályozza. Irányadó rendelkezései a következőket írják elő:

„4. cikk

Kérelem formája és tartalma

„(1) A kérelmet a mellékletben szereplő »A« formanyomtatványon, illetve adott esetben az »I« formanyomtatványon kell előterjeszteni. A következő adatokat kell megadni:

a) a megkereső, illetve adott esetben a megkeresett bíróság neve;

b) az eljárásban részt vevő felek, valamint esetleges képviselőik neve, címe;

c) az ügy jellege, tárgya és a tényállás rövid ismertetése;

d) a foganatosítandó bizonyításfelvétel leírása;

e) amennyiben a kérelem személy meghallgatására irányul:

– a meghallgatandó személy(ek) neve, címe,

– a meghallgatandó személy(ek)nek feltenni kívánt kérdések, illetve a vizsgálat tárgyát képező tényállás,

– adott esetben a megkereső bíróság tagállamának jogán alapuló vallomástétel-megtagadási jogra tett hivatkozás,

– adott esetben az arra irányuló kérés, hogy a meghallgatást eskü alatt tett vagy eskü erejével bíró nyilatkozat felvétele útján foganatosítsák, valamint az ilyenkor használandó formulák,

– adott esetben minden egyéb olyan információ, amelyet a megkereső bíróság szükségesnek vél;

f) amennyiben a kérelem más jellegű bizonyításra irányul, a megvizsgálandó iratok, illetve tárgyak;

g) adott esetben a 10. cikk (3) és (4) bekezdése, valamint a 11. és a 12. cikk szerinti kérelmek, és az azok alkalmazásához szükséges minden információ.

[...]"

„7. cikk

Kérelem átvétele

(1) A megkeresett bíróság a kérelem átvételétől számított 7 napon belül a mellékletben szereplő »B« formanyomtatványon visszaigazolja a megkereső bíróságnak a kérelem átvételét. Amennyiben a kérelem nem felel meg az 5. és a 6. cikkben előírt feltételeknek, a megkeresett bíróság ezt az átvétel visszaigazolásában jelzi.

(2) Amennyiben a mellékletben szereplő »A« formanyomtatványon megküldött, az 5. cikkben előírt feltételeknek megfelelő kérelem teljesítésére az a bíróság, amelynek a kérelmet továbbították, nem illetékes, e bíróság a kérelmet továbbítja tagállama illetékes bíróságához, és erről a megkereső bíróságot a mellékletben szereplő »A« formanyomtatványon tájékoztatja.

[...]"

„10. cikk

A kérelem teljesítésére vonatkozó általános rendelkezések

[...]

(2) A megkeresett bíróság a saját tagállamának joga szerint teljesíti a kérelmet.

(3) A megkereső bíróság a mellékletben szereplő »A« formanyomtatványon kérheti, hogy a kérelmet tagállamának joga szerinti különös eljárás keretében teljesítsék. A megkeresett bíróság az ilyen igényeket teljesíti, kivéve ha az adott eljárás összeegyeztethetetlen a megkeresett bíróság tagállamának jogával, illetve ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik. Ha a megkeresett bíróság

az említett okok valamelyike miatt nem teljesíti a kérelmet, arról a megkereső bíróságot a mellékletben szereplő »E« formanyomtatványon tájékoztatja.

[...]"

„*13. cikk*

Kényszerítő intézkedések

Amennyiben szükséges, a kérelem teljesítése során a megkeresett bíróság megfelelő kényszerítő intézkedéseket alkalmaz, azon esetekben, illetve olyan mértékben, ahogyan azt a tagállamának joga az ugyanolyan célból a saját belföldi hatóságai vagy az érintett felek valamelyike által előterjesztett kérelem teljesítésére írja elő."

„*14. cikk*

Kérelem teljesítésének elutasítása

[...]

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt indokokon túlmenően a kérelem teljesítése kizárólag akkor tagadható meg, ha:

a) a kérelem az 1. cikk szerint nem tartozik e rendelet hatálya alá; vagy

b) a kérelem teljesítése a megkeresett bíróság tagállamának joga értelmében nem tartozik bírói hatáskörbe; vagy

[...]

(3) A teljesítés nem tagadható meg pusztán azon az alapon, hogy a megkeresett bíróság tagállamának joga szerint az adott tagállam bíróságai a kérdéses tárgyban kizárólagos joghatósággal rendelkeznek, illetve hogy az adott tagállam joga nem ismeri az annak megfelelő eljárást, amelyben a kérelmet előterjesztették.

[...]"

9. Utalni kell továbbá a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48 európai parlamenti és tanácsi irány-

elvre (a továbbiakban: 2004/48 irányelv). [6] Ezen irányelv, amelyet a tagállamoknak 2006. április 29-ig át kellett ültetniük, [7] II. fejezetében a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos eljárásokat és jogorvoslatokat szabályozza. Az irányelv 7. cikke erre vonatkozóan a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az ügy érdemében lefolytatandó eljárás megindítása előtt valamely fél kérelmére, aki az összes ésszerűen rendelkezésre álló bizonyítékokat bemutatta azon igényének alátámasztására, hogy szellemi tulajdonjogát megsértették, vagy ilyen jogsértés veszélye fennáll, az illetékes bíróságok azonnali és hatékony ideiglenes intézkedéseket rendelhessenek el a feltételezett jogsértésre vonatkozó releváns bizonyítékok biztosítása érdekében, feltéve hogy az a bizalmas információk védelmét nem sérti. Ilyen intézkedések magukban foglalhatják a jogsértő áruk, illetve adott esetben az ilyen áruk előállításához és/vagy terjesztéséhez használt anyagok és eszközök, valamint az ahhoz tartozó dokumentumok részletes leírását – mintavétellel vagy anélkül – vagy fizikai lefoglalását. Ezen intézkedéseket szükség esetén az ellenérdekű fél meghallgatása nélkül kell meghozni, különösen akkor, ha a késedelem valószínűleg helyrehozhatatlan kárt okozna a jogosultnak, vagy bizonyíthatóan fennáll a bizonyítékok megsemmisítésének veszélye.

Amennyiben a bizonyítékok biztosítását szolgáló intézkedéseket az ellenérdekű fél meghallgatása nélkül hozták meg, az érintett feleket legkésőbb az intézkedések végrehajtását követően haladéktalanul értesíteni kell. Az érintett felek kérelmére vizsgálatot kell lefolytatni, amely a véleménynyilvánítás jogát is magában foglalja, annak érdekében, hogy az intézkedésekről szóló értesítést követő ésszerű időn belül dönteni lehessen az intézkedések módosításáról, visszavonásáról vagy megerősítéséről.

[...]”

C – *A nemzeti szabályozás*

10. A Codice della Proprietà Industriale (a továbbiakban: CPI) [8] többek között a szellemi tulajdonjogok bírói védelmét szabályozza. A CPI 128. cikke értelmében a védett jog tulajdonosa követelheti a jogait sértő tárgy leírását (descrizione). A leírás kiterjed a feltételezett jogsértés bizonyítékaira és annak terjedelmére. Az ügy érdemében illetékes bíró – megtámadhatatlan határozat formájában – dönt a leírás elrendeléséről. Meghatározza a bizalmas információk védelméhez szükséges intézkedéseket, és felhatalmazhat

6 – HL L 157., 45. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet 32. o.

7 – Lásd a 2004/48 irányelv 20. cikkét.

8 – D.Lgs. Nr. 30/05, 2005. február 10.

minták lefoglalására is. Az ellenérdekű fél meghallgatása elmaradhat, ha ezáltal veszélybe kerül a határozat végrehajtása. Ha a leírásra vonatkozó kérelmet azelőtt terjesztették elő, hogy az ügy érdemében keresetet indítottak volna, akkor a bíróság legfeljebb 30 napos határidőt szab a kereset benyújtására.

11. A CPI 129. cikke értelmében a védett jog tulajdonosa ezenkívül kérelmezheti a jogát sértő áruk lefoglalását.

12. A CPI 130. cikke többek között előírja, hogy a leírást és a bírósági végrehajtó által történő lefoglalást – szükség esetén szakértő segítségével – technikai eszközök, például fényképezőgép és más segédeszközök alkalmazásával hajtják végre. A kérelmező, annak képviselői vagy bizalmát élvező technikusai felhatalmazást kaphatnak arra, hogy az intézkedések foganatosításakor jelen legyenek.

III – A tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13. A. Tedesco 2005. március 21-én a Tribunale Civile di Genovánál leírásra vonatkozó kérelmet terjesztett elő a CPI 128. és 130. cikke alapján a genovai székhelyű Tomasoni Fittings Srl (a továbbiakban: Tomasoni), valamint az egyesült királysági Essexben székhellyel rendelkező RWO (Marine Equipment) Ltd (a továbbiakban: RWO) társaságok ellen.

14. Arra hivatkozott, hogy ő egy övrendszer feltalálója, és ezt a találmányt szabadalombejelentés által levédette. Állítása szerint az Olaszországban a Tomasoni kereskedelmi vállalkozás útján tevékenykedő RWO társaság azonos technikai jellemzőkkel rendelkező, olyan övrendszert hozott forgalomba, amelyre a felperes termékét követően kértek szabadalmi oltalmat.

15. A Tribunale Civile di Genova 2005. május 5-én az ellenérdekű felek meghallgatása nélkül elrendelte az állítólag jogsértő termék leírását. Ezt a leírást először a Tomasoni társaságnál, Olaszországban hajtották végre. 2005. június 20-án a bíróság az 1206/2001 rendelet alapján kérelmet intézett a Senior Master of the Queen's Bench Division of the Supreme Court of England and Wales hivatalához. A kérelem arra irányult, hogy a megkeresett bíróság az olasz jog szerint végezze el az RWO termékének leírását az RWO helyiségeiben.

16. A leírásnak a kifogásolt magatartásra vonatkozó egyéb bizonyítékokra is ki kellett terjednie, „például, de nem kizárólagosan":

számlákra, szállítólevelekre, megbízásokra, ajánlatokat tartalmazó levelekre, reklámanyagra, számítógépes archívumok adataira és vámdokumentumokra. A Tribunale továbbá engedélyezte minden technikai eszköz használatát, szakértő bevonását és minták vételét. A tevékenységeknek a nyomozáshoz szükséges mértékre kellett korlátozódniuk. A kérelmezőt, képviselőit vagy technikusait kizárták a dokumentumokba való betekintésből.

17. A Senior Master informális levélben azon indoklással utasította el a leírás foganatosítását, hogy a tárgyak és dokumentumok felkutatása és lefoglalása nem felel meg a Senior Master tisztviselői által követett gyakorlatnak, és a végrehajtandó tevékenységet nem lehet jogsegély útján elintézni.

18. 2006. március 14-i végzésével a Tribunale Civile di Genova ezután előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1) A Codice della Proprietà Industriale 128. és 130. cikke értelmében vett, és a kérdést előterjesztő bíróság által a konkrét ügyben megadott feltételek szerinti leírás iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001 tanácsi rendelet értelmében és alapján „bizonyításfelvétel" intézkedésnek tekinthető-e, amely esetben valamely tagállami bíróság az említett rendelet alapján megkeresheti a más tagállam illetékes bíróságát a bizonyításfelvétel végrehajtására?

2) Igenlő válasz esetén olyan leírás iránti kérelem esetében, amely nem teljes, vagy nem felel meg a rendelet 4. cikkében meghatározott feltételeknek, fennáll-e a megkeresett bíróság arra vonatkozó kötelezettsége,

– hogy az átvételt a rendelet 7. cikkében meghatározott határidőn belül és módon visszaigazolja;

– hogy a kérelem esetleges hiányosságaira utaljon annak érdekében, hogy lehetővé tegye a megkereső bíróság számára a kérelem kiegészítését és/vagy módosítását?

19. A Bíróság előtti eljárásban A. Tedesco, az olasz, finn, svéd, szlovén, görög és spanyol kormány, Írország, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint az Európai Közösségek Bizottsága terjesztett elő írásbeli és szóbeli észrevételeket.

IV – Értékelés

A – *Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatósága*

20. A Tribunale Civile di Genova előzetes döntéshozatal iránti kérelme az EK 61. cikkének c) pontja és 67. cikkének (1) bekezdése alapján meghozott 1206/2001 rendelet értelmezésével kapcsolatos kérdéseket érinti. Az EK 68. cikkének (1) bekezdése szerint az EK-Szerződés IV. címének keretei között csak olyan nemzeti bíróságok előzetes döntéshozatal iránti kérelmei elfogadhatók, amelyek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség. A Bizottság és a spanyol kormány kételkedik abban, hogy itt erről van szó.

21. Az EK 234. cikkének harmadik bekezdéséhez kapcsolódó ítélkezési gyakorlat szerint a konkrét eset vizsgálata alapján dől el, hogy olyan bíróságról van-e szó, amelynek határozata ellen nincs jogorvoslati lehetőség; azaz olyan alsóbíróságok is, amelyek határozatai ellen a konkrét eljárásban nincs jogorvoslati lehetőség, az EK 234. cikke harmadik bekezdésének értelmében vett felsőbíróságoknak tekinthetők. [9] A nemzeti bíróságok előzetes döntéshozatalra vonatkozó kötelezettsége a közösségi jog egységes értelmezését és alkalmazását hivatott biztosítani, és különösen azt kell megakadályoznia, hogy egy tagállamban olyan ítélkezési gyakorlat alakuljon ki, amely nem áll összhangban a közösségi jog rendelkezéseivel. [10] Ez a veszély akkor is fennállna, ha a konkrét ügyben azon bíróságok, amelyek határozatai ellen nincs jogorvoslati lehetőség, véglegesen megválaszolhatnák a közösségi jog vitatott kérdését, anélkül hogy a Bírósághoz kellene fordulniuk.

22. Ezen alapelvek különösen érvényesek az EK 68. cikke (1) bekezdésének keretei között, mivel itt egyáltalán csak a felsőbíróságok rendelkeznek előzetes döntéshozatalra utalási jogosultsággal. Az előzetes döntéshozatalra utalás jogának a felsőbíróságokra korlátozása a bizonyításfelvétellel kapcsolatos jogsegélyt szabályozó 1206/2001 rendelettel összefüggésben különösen problematikus. A tények megállapítása ugyanis tipikusan az alsóbíróságok feladata, nem pedig a felsőbíróságoké. Annak érdekében, hogy a Bíróság

9 – Lásd a 6/64. sz. Costa-ügyben 1964. július 15-én hozott ítéletet (EBHT 1964., 1141. o.), a C-337/95. sz. Parfums Christian Dior ügyben 1997. november 4-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-6013. o.) 25. pontját és a C-99/00. sz. Lyckeskog-ügyben 2002. június 4-én hozott ítélet (EBHT 2002., I_4839. o.) 14. és 15. pontját.

10 – A 9. lábjegyzetben hivatkozott Lyckeskog-ügyben hozott ítélet 15. pontja.

egyáltalán értelmezhesse az 1206/2001 rendeletet, nem szabad túlzottan megszorítóan értelmezni az EK 68. cikke (1) bekezdésének értelmében vett olyan bíróság fogalmát, amelynek határozatai ellen nincs jogorvoslati lehetőség. Különösen tilos úgy tekinteni, hogy csak a legfelsőbb bíróságok jogosultak az előzetes döntéshozatal előterjesztésére.

23. Az alapjogvitában a Tribunale Civile di Genova helyt adott a leírásra vonatkozó kérelemnek. Ezen eljárás során bizonyítékok biztosítására, illetve felkutatására szolgáló intézkedésről van szó, amelyet olyan határozattal rendeltek el, amely ellen nincs jogorvoslat. [11]

24. A Bizottság mindazonáltal kifogásolja, hogy a leírás elrendelésére vonatkozó eljárás már az – akár részben megvalósult – teljesítéssel lezárul. Álláspontja szerint a Tribunale már megkezdte az ügy érdemének tárgyalását, amelyet olyan ítélet zár le, amely ellen létezik jogorvoslat.

25. Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy a kérelem mindeddig nem vezetett ténylegesen a bizonyítékok biztosítására vagy felkutatására szolgáló intézkedéshez az Egyesült Királyságban. A kérdést előterjesztő bíróság azonban nyilvánvalóan továbbra is szükségesnek tartja a bizonyításfelvételt. Mielőtt egy újabb kérelmet intéz az egyesült királysági bírósághoz (illetve megismétli az első kérelmet), tisztázni kívánja, hogy az olyan intézkedés, mint a CPI 129. és 130. cikke értelmében vett leírás, az 1206/2001 rendelet hatálya alá tartozik-e.

26. Ugyanakkor egy bíróság nem lesz minden, jogorvoslattal meg nem támadható eljárási intézkedése alapján az EK 68. cikke (1) bekezdésének értelmében vett felsőbíróság. A jogorvoslattal meg nem támadható köztes határozatnak sokkal inkább egy külön eljárást vagy egy különleges eljárási szakaszt kell lezárnia, és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésnek éppen erre az eljárásra, illetve eljárási szakaszra kell vonatkoznia.

27. Ahogy az az iratokból kiderül, a jogsértő tárgy leírása különleges eljárás. Ez már abból is következik, hogy az ügy érdemében történő keresetindítás előtt kérelmezhető. [12] A bizonyítékok biztosítására, illetve felkutatására szolgáló eljárás csak akkor zárul le, ha a leírást ténylegesen végrehajtották, vagy a leírást elrendelő bíróság eltekint annak végrehajtásától, például mert az lehetetlennek bizonyul.

11 – A CPI 128. cikkének (4) bekezdése.

12 – Lásd a CPI 128. cikkének (5) bekezdését.

28. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésnek éppen azt kell tisztáznia, hogy foganatosítható-e a leírás azáltal, hogy valamely másik tagállam bíróságát – az 1206/2001 rendeletre támaszkodva – keresik meg a bizonyításfelvétel céljából. Következésképpen ez a kérdés szoros összefüggésben áll a bizonyítékok biztosításának, illetve felkutatásának leírás útján történő különleges eljárásával. Mivel ez az eljárás olyan határozattal zárul, amely nem támadható meg, a Tribunale jogosult arra, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen a Bíróság elé az EK 68. cikkének (1) bekezdése alapján, az EK 234. cikkével összefüggésben. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés tehát elfogadható.

29. Álláspontom szerint ugyanakkor az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés nem elfogadható.

30. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EK 234. cikk szerinti együttműködés értelmében egyedül az alapeljárást folytató és a meghozandó bírósági döntésért felelős nemzeti bíróság jogosult mérlegelni – az ügy sajátosságaira figyelemmel – egyrészt az előzetes döntéshozatal szükségességét annak érdekében, hogy döntését meghozhassa, másrészt azt, hogy a Bíróság számára feltett kérdések relevánsak-e. Így tehát amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a közösségi jog értelmezésével kapcsolatosak, a Bíróság főszabály szerint köteles eljárni. [13]

31. Mindazonáltal a Bíróság azt is kifejtette, hogy kivételesen – saját hatáskörének vizsgálata céljából – jogosult megvizsgálni azokat a körülményeket, amelyek között a nemzeti bíróság hozzá fordult. [14] Az állandó ítélkezési gyakorlat alapján a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatal megtagadásának csak akkor van helye, ha nyilvánvaló, hogy a kérdéses közösségi jogszabály értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényeivel vagy céljával, vagy ha a probléma elméleti jellegű, illetőleg ha a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli, illetve jogi adatokkal, amelyek a feltett kérdések hasznos megválaszolásához szükségesek. [15]

32. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné tisztázni, melyek a *megkeresett* bíróság kötelezettségei, ha a kérelem hiányos, vagy nem felel meg az 1206/2001 rendelet 4. cikkében rögzített feltételeknek, különösen, hogy az átvételt a rendelet 7. cikkében rögzített határidőn belül

13 – Lásd a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-4921. o.) 59. pontját, és a C-295/04–C-298/04. sz., Manfredi és társai ügyben 2006. július 13-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-6619. o.) 26. pontját.

14 – A 13. lábjegyzetben hivatkozott Manfredi és társai ügyben hozott ítélet 27. pontja.

15 – Lásd többek között a 13. lábjegyzetben hivatkozott Bosman-ügyben hozott ítélet 61. pontját és a C-344/04. sz., IATA és ELFAA ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-403. o.) 24. pontját.

és módon vissza kell-e igazolnia, és jeleznie kell-e a kérelem esetleges hiányosságát.

33. Az ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasznak nincs hatása azon döntésre, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság a bizonyítékok biztosítására szolgáló eljárás keretei között meghoz. Sokkal inkább pusztán a megkeresett bíróság cselekményeire vonatkozik. Amennyiben ennek kétségei lennének a saját kötelezettségei tekintetében, e bíróság feladata lenne adott esetben a Bíróságot megkeresni az 1206/2001 rendelet értelmezése érdekében.

34. Amellett, hogy a második kérdés nem releváns az alapjogvitában, hipotetikus helyzetre vonatkozik. Egyrészt ugyanis az irat utalásokat tartalmaz arra, hogy a megkeresett bíróság ténylegesen határidőn belül visszaigazolta a kérelem kézhezvételét a „B" formanyomtatvánnyal. [16] Semmi nem utal arra, hogy a megkeresett bíróság egy újabb kérelem beérkezését ne igazolná vissza szabályszerűen. Másrészt nem nyilvánvaló, hogy a korábbi, illetve egy jövőbeli kérelem hiányos volt, illetve lesz, és hogy így kiegészítő információkat kellene követelni a „C" formanyomtatvány segítségével. [17]

B – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről*

35. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdést annak fényében kell értelmezni, hogy a jogsegély iránti kérelmet a Senior Master elutasította. A megkeresett bíróság rövid válaszából kitűnik, hogy álláspontja szerint az intézkedés nem tartozik a rendelet hatálya alá.

36. Válaszát továbbá az 1206/2001 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett elutasítási indokra való hivatkozásként is értékelhetjük. Eszerint elutasítható az olyan kérelem teljesítése, amely a megkeresett bíróság tagállamának joga értelmében nem tartozik bírói hatáskörbe. Mivel a Tribunale Civile di Genova a kérelem

16 – Az Egyesült Királyság Kormánya a 2005. július 11-i keltezésű „B" formanyomtatványt 2. mellékletként terjeszti be állásfoglalásához. A Tribunale Civile di Genova azonban nem említi ezt a dokumentumot előterjesztésében, hanem kifejti, hogy a megkeresett bíróság „mindenesetre egy 2005. szeptember 20-i levéllel visszaigazolta" a kérelem kézhezvételét. Nem világos tehát, hogy mi történt a „B" formanyomtatvánnyal.

17 – A megkeresett bíróság nézőpontjából feltehetőleg a nemteljesítésre megfelelő ok, nevezetesen hogy a kért intézkedés nem tartozik az 1206/2001 rendelet hatály alá, esetére készítette elő a rendelet a „H" formanyomtatványt. Ez a nyomtatvány ugyanakkor egyéb elutasítási okok közlésére is használható, például ha a kérelem nem tartozik bírói hatáskörbe. Ha egy bíróság úgy véli, akadályoztatott a megkereső bíróság állama jogának különös eljárása keretében lefolytatott bizonyításfelvétel végrehajtására (az 1206/2001 rendelet 10. cikke (3) bekezdésének második mondata), a megkereső bíróságot az „E" formanyomtatvány alkalmazásával is értesítenie kell. Nyilvánvalóan a megkeresett angol bíróság ezen formanyomtatványok egyikét sem alkalmazta.

teljesítését egy, az olasz jog szerinti különös eljárás keretében kérelmezte (rendelet 10. cikkének (3) bekezdése), [18] alkalmazható lenne továbbá a 10. cikk (3) bekezdésének második mondatában rögzített fenntartás.

37. Annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre hasznos választ lehessen adni, vizsgálni kell, hogy egy állítólag szabadalomsértő tárgy leírása iránti kérelem, ideértve az ide vonatkozó társasági dokumentumok felkutatását, dokumentációját és/vagy elvitelét, valamint minták vételét, az 1206/2001 rendelet hatálya alá tartozik-e, és hogy ennek teljesítésével ellentétben áll-e adott esetben az elutasítás egyik megnevezett indoka.

1. Az 1206/2001 rendelet hatálya

38. Az 1206/2001 rendeletet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében olyan polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amelyekben egy tagállam bírósága az adott tagállam jogának rendelkezéseivel összhangban kéri egy másik tagállam illetékes bíróságát bizonyításfelvétel lefolytatására. A rendelkezés (2) bekezdéséből következik, hogy a felvenni kért bizonyítékoknak valamely – már megkezdett vagy megindítani tervezett – bírósági eljárásban történő felhasználásra kell irányulniuk.

39. A továbbiakban először a bizonyításfelvétel fogalmának értelmezésére, ezt követően pedig azon különleges körülményekre és a jogszabályokra térek ki, amelyek jelentőséggel bírnak a szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos jogok megsértésével szembeni bírói védelem tekintetében. Ezután az 1206/2001 rendelet alkalmazására vonatkozó kifogásokkal foglalkozom.

a) A bizonyításfelvétel fogalmának értelmezése

40. Az 1206/2001 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „bizonyításfelvétel" fogalmat a közösségi jogalkotó nem határozza meg közelebbről.

18 – Lásd az „A" formanyomtatványt, a kérelem 13. pontját, amelyet az Egyesült Királyság állásfoglalásához A1. mellékletként csatoltak.

41. A brüsszeli egyezményhez [19] kapcsolódó ítélkezési gyakorlatában a Bíróság felállította azt az alapelvet, hogy az egyezményben szereplő fogalmakat autonóm módon kell értelmezni. [20] A brüsszeli egyezmény 1. cikkének értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyeknek a hatály tekintetében irányadó definíciója kapcsán a Bíróság különösen kifejtette, hogy az egyezményből a részes államok és az érintett személyek részére, amennyire csak lehetséges, azonos és egységes jogoknak és kötelezettségeknek kell keletkezni. Következésképpen az e rendelkezésben alkalmazott kifejezéseket nem pusztán egyik vagy másik érintett állam belső jogára való utalásként kell érteni. [21]

42. Hasonló érvényes a bizonyításfelvétel fogalmára is, amelynek értelmezésétől az 1206/2001 rendelet hatálya függ. Jelentését és terjedelmét ezért önállóan, a rendelet szó szerinti értelmére, keletkezéstörténetére, rendszerére és céljára tekintettel kell meghatározni.

43. Az 1206/2001 rendeletnek a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében a bizonyításfelvétel tekintetében fejlesztenie – mindenekelőtt egyszerűsítenie és gyorsítania – kell a bíróságok közötti együttműködést, amint az második preambulumbekezdéséből következik. Ezt a célt segíti elő, ha az 1206/2001 rendelet egyszerűsített jogsegély-mechanizmusát az igazságszolgáltatási adatszerzés minél több intézkedésére alkalmazzák. A bizonyításfelvétel fogalma ezért nem értelmezhető megszorítóan.

44. Az 1206/2001 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdése e) és f) pontjának összefüggésben való értelmezéséből először is az következik, hogy a kérelem tárgya nem korlátozódik a bizonyításfelvételre. [22] Mindenekelőtt nem kérelmezhető kizárólag tanúkihallgatás. A 4. cikk

19 – A polgári és kereskedelmi ügyekben a bírói hatáskörről és a meghozott bírósági döntések végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.), az 1978. október 9-i, a Dán Királyság, Írország és a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága belépéséről szóló egyezménnyel (HL L 304., 1. o. és – módosított szöveg – 77. o.), az 1982. október 25-i, a Görög Köztársaság belépéséről szóló egyezménnyel (HL L 388., 1. o.), az 1989. május 26-i, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság belépéséről szóló egyezménnyel (HL L 285., 1. o.) és az 1996. november 29-i, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság belépéséről szóló egyezménnyel (HL 1997. C 15., 1. o.) módosított változatban (a továbbiakban: bírósági végrehajtásról szóló egyezmény).

20 – Lásd a C-266/01. sz. Préservatrice foncière TIARD ügyben 2003. május 15-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-4867. o.) 20. pontját a „polgári és kereskedelmi ügyek" fogalommal kapcsolatban, és a C-265/02. sz. Frahuil-ügyben 2004. február 5-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-1543. o.) 22. pontját a „szerződés vagy egy szerződésből eredő igény" fogalommal kapcsolatban. Ezt az ítélkezési gyakorlatot a Bíróság átvitte a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletre (HL 2001. L 12., 1. o.) is (lásd a C-103/05. sz. Reisch Montage ügyben 2006. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6827. o.] 29. pontját).

21 – A 20. lábjegyzetben hivatkozott Préservatrice foncière TIARD ügyben hozott ítélet 20. pontja.

22 – A Bizottság is tágabb jelentést ad a bizonyíték fogalomnak a bizonyításfelvételről szóló rendelet alkalmazásához adott gyakorlati útmutatójában. Kifejti, a „bizonyíték" fogalma magában foglalja a tanúk és szakértők meghallgatását, vagy a felek meghallgatását, az iratok megvizsgálását, a tényállás kinyomozását, utólagos vizsgálatokat vagy a család- és gyermekgondozási szakértői véleményeket (lásd a gyakorlati útmutató 8. pontját, letölthető a http://ec.europa.eu/civiljustice/evidence/evidence_ec_guide_fr.pdf címen).

(1) bekezdésének f) pontjából inkább az következik, hogy a bizonyításfelvétel irányulhat iratokra vagy más tárgyakra is, amelyeket szemrevételezhetnek, vagy amelyeket szakértő vizsgálhat meg. A szakértői bizonyítás lehetőségét ezenfelül megerősíti a 18. cikk (2) bekezdésének első francia bekezdése, amely a szakértők bevonásával járó díjak megtérítését szabályozza.

45. A Tribunale Civile di Genova által a bizonyítékra vonatkozó határozatban megnevezett tárgyak, az övrendszer példányai, valamint az ezzel összefüggésben álló vásárlási és eladási nyugták, szállítólevelek, megbízások, kereskedelmi ajánlatok, reklámanyagok, számítógépeken tárolt adatok és vámdokumentumok olyan iratok, illetve szemrevételezett tárgyak, amelyeket a bíróság maga tekinthet meg, vagy szakértővel véleményeztethet. Következésképpen a bizonyítékra vonatkozó határozatban megnevezett tárgyak elvileg hozzáférhetők egy, az 1206/2001 rendelet értelmében vett bizonyításfelvétel kapcsán.

b) A bizonyítékok biztosításáról és felkutatásáról a szellemi tulajdonjogok megsértése esetén

46. A kérelem hátterében egy, szellemi tulajdonjog megsértésével összefüggő különleges, bizonyítékok biztosítására szolgáló eljárás keretei között kiadott jogsegélykérelem áll. Ezen eljárás tekintetében mind nemzetközi szinten, mind a közösségi jog szintjén léteznek különleges szabályok, amelyek tekintetbe veszik ebben a helyzetben a jogvédelemmel szemben támasztott különleges követelményeket is. E normákat figyelembe kell venni az 1206/2001 rendelet tágabb értelmezése során.

47. A bizonyításfelvétel általában azt feltételezi, hogy a bizonyítékot képező tárgyat és a bizonyítási eszközt a bizonyításra kötelezett jelöli meg. A szellemi tulajdonjog tulajdonosa azonban, akinek tudomására jut jogának megsértése, gyakran azon nehézséggel szembesül, hogy nem tudja pontosan megnevezni a bizonyítási eszközöket, és nem is rendelkezik azokhoz hozzáféréssel, mert azok a jogsértő vagy egy harmadik személy birtokában találhatók. Ezenkívül ezekben az esetekben legtöbbször javasolt sietni, a jogsértésből adódó károk mérséklése, valamint annak érdekében, hogy biztosítsák a bizonyítékokat, mielőtt romlik azok állapota.

48. A szellemi tulajdon hatékony védelme érdekében a TRIPS-megállapodás 50. cikke szabályozza a bíróságok azon jogát, hogy azonnali és hatékony ideiglenes intézkedéseket rendeljenek el annak érdekében, hogy egyrészt megakadályozzák jogsértő áruk for-

galomba hozatalát, másrészt biztosítsák az állítólagos jogsértés bizonyítékait.

49. A 2004/48 irányelv 7. cikke kapcsolódik a TRIPS-megállapodás ezen rendelkezéséhez. [23] Eszerint szükséges, hogy a bíróságok „azonnali és hatékony ideiglenes intézkedéseket rendelhessenek el a feltételezett jogsértésre vonatkozó releváns bizonyítékok biztosítása érdekében". Az intézkedések „magukban foglalhatják a jogsértő áruk, illetve adott esetben az ilyen áruk előállításához és/vagy terjesztéséhez használt anyagok és eszközök, valamint az ahhoz tartozó dokumentumok részletes leírását – mintavétellel vagy anélkül – vagy fizikai lefoglalását."

50. Olaszországban a CPI 128. és azt követő cikkei ültetik át az irányelv e normáit a nemzeti jogba. Más tagállamok ismernek hasonló intézményeket. [24] Az Egyesült Királyságban a Civil Procedure Act 1997 7. cikke a Rule 25.1 cikke (1) bekezdése h) pontjával összefüggésben engedélyezi a *search order* kibocsátását. E rendelkezések az *Anton Piller Order* [25] bírósági úton kifejlesztett eszközét kodifikálják. [26]

51. A 2004/48 irányelv szabályaira és céljaira figyelemmel kell lenni az 1206/2001 rendelet értelmezésekor, bár (11) preambulumbekezdése értelmében nem célja az igazságügyi együttműködésre vonatkozó rendelkezések összehangolása. [27] Léteznek ugyanis – a hivatkozott preambulumbekezdés szerint – „olyan közösségi jogi eszközök, amelyek ezen kérdéseket általánosan szabályozzák, és elvben a szellemi tulajdonra is alkalmazandók".

52. Ez az indoklás az 1206/2001 rendelet értelmében vett jogsegély útjának a 2004/48 irányelv által előírt, bizonyítékok biztosítására szolgáló eljárásokban való megnyitását javasolja a szellemi tulajdonjog hatékony védelmének a határon átnyúló tényállásokban való biztosítása érdekében.

23 – Lásd a 2004/48 irányelv negyedik, ötödik és hetedik preambulumbekezdését. Ezzel kapcsolatban továbbá: McGuire, M.-R.: Die neue Enforcement Directive 2004/48/EG und ihr Verhältnis zum TRIPS-Übereinkommen. In: Österreichische Blätter für gewerblichen Rechtsschutz und Urheberrecht. 2004., 255. o., valamint Ibbeken, A.: Das TRIPS-Übereinkommen und die vorgerichtliche Beweishilfe im gewerblichen Rechtsschutz. Köln e. a., 2004.

24 – Lásd például Franciaországban a „saisie contrefaçont" a Code de la propriété intellectuelle L. 615–5. cikke alapján. A német, francia és angol joggal kapcsolatos jogösszehasonlításhoz lásd a 24. lábjegyzetben hivatkozott Ibbekent.

25 – Lásd Anton Piller KG kontra Manufacturing Processes Ltd. [1976] 1 All E.R: 779.

26 – Lásd Zuckerman, A.: Zuckerman on Civil Procedure. 2. kiadás., London, 2006., 14.175. pont; a fejlődésről részletesebben: a 24. lábjegyzetben hivatkozott Ibbeken, 111. és azt követő oldalak.

27 – Az alapjogvita tényállására tekintettel mindazonáltal figyelembe kell venni a 2004/48 irányelv időbeli hatályát. 2004. június 22-én lépett hatályba, és 2006. április 29-ig kellett átültetni (lásd a 2004/48 irányelv 20. és 21. cikkét). Egy irányelv normáit az átültetési határidő lejártát megelőzően csak korlátozott mértékben kell figyelembe venni (lásd a C-212/04. sz., Adeneler és társai ügyben 2006. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-6057. o.] 117. és azt követő pontjait).

c) Az 1206/2001 rendelet alkalmazásával szemben felmerült kifogások

i. Nem alkalmazható az 1206/2001 rendelet a házkutatás és lefoglalás intézkedésekre?

53. Míg a felek többsége az 1206/2001 rendelet alkalmazása mellett érvel egy, a jelenlegihez hasonló esetben, a görög kormány, Írország és az Egyesült Királyság Kormánya a rendelet alkalmazását lényegében a következő érvek alapján ellenzi:

54. Az Egyesült Királyság kormánya előadja, hogy a leírás magában foglalja a házkutatás és lefoglalás intézkedéseket, amelyek nem tartoznak az 1206/2001 rendelet hatálya alá. Álláspontja szerint a bizonyításfelvételt el kellene különíteni a tényleges bizonyításfelvételt megelőző vizsgálati cselekményektől. Ezenkívül a rendelet nem tartalmaz olyan szabályozást, amely a házkutatás és a lefoglalás során az érintettek jogait védené.

– A leírást a házkutatás és a lefoglalás intézkedések alkotják *(orders for search and seizure)*, amelyekre a rendelet nem terjed ki.

55. A bizonyításfelvétel a bizonyítási eszköz érzékeléséből és értékeléséből áll. Meghallgatják a tanú vallomását, okiratokat olvasnak, egyéb tárgyakat vizsgálnak. A jogsegély kiterjed mindezen eljárásokra, amint az az 1206/2001 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének e) és f) pontjából következik.

– A rendelet – a hágai egyezményhez hasonlóan – nem terjed ki a biztosítás és végrehajtás intézkedéseire *(provisional and protective measures)*.

56. A bizonyításfelvétel végrehajtásának előfeltétele, hogy a bíróság vagy egy bíróság által feljogosított személy, például egy szakértő, esetleg az egyik fél eljárásneli képviselője, hozzáférjen a bizonyítékokhoz. A leírás elrendelésével vagy *search order* által a bizonyíték tulajdonosát kötelezik arra, hogy biztosítson ahhoz hozzáférést. Az ilyen bizonyítékokra vonatkozó határozatok tehát elvá-

– A kívánt biztosítási intézkedéseket a 44/2001 rendelet alapján kellene kérelmezni egy angol bíróságnál.

laszthatatlanul összekapcsolódnak a bizonyításfelvétellel. Ez akkor is igaz, ha a bíróság nem a helyszínen szemrevételezi a bizonyítékokat, hanem egy másik személyt bíz meg a tárgyak dokumentálásával vagy a mintavétellel, és akkor is, ha a dokumentációt (fénymásolatok, fényképek, adathordozókon rögzített adatok vagy hasonlók) vagy a mintát csak közvetlenül ezután terjesztik be a bíróságnak.

57. A bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedések során ezenkívül az érintettek jogainak védelmét is biztosítják. A megfelelő bizonyítékokra vonatkozó határozatokat a jogsegély keretei között rendszerint a megkeresett bíróság tagállamának joga szerint hozzák (1206/2001 rendelet 10. cikkének (2) bekezdése). Ezáltal biztosított, hogy a bizonyításfelvétel helyszínén hatályos eljárási standardokat betartsák. E standardok védik a bizonyításban ellenérdekű fél jogait, és azon harmadik személyek jogait is, akiknek birtokában a bizonyíték található.

58. Ha a bizonyításfelvétel kivételesen a megkereső bíróság tagállamának joga szerinti különös eljárásban történik (az 1206/2001 rendelet 10. cikkének (3) bekezdése), a bizonyításban ellenérdekű fél vagy a harmadik személy a bizonyításfelvétel helyszínén idegen eljárási joggal szembesül.

59. A 2004/48 irányelv azonban összehangolja a bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedéseket a szellemi tulajdonjog megsértése esetén. A tagállamok eljárási joga – feltételezve az irányelv szabályszerű átültetését – időközben csak annyiban térhet el egymástól, amennyiben az irányelv szabadságot enged az átültetés során. Egyébként a tagállamok jogának meg kell felelnie az általánosan elveknek, mint például a tisztességes eljárás elve, illetve a lakóhely és a tulajdon védelmének elve, amelyeket az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE) biztosít.

60. Ha az idegen eljárásjog alapján foganatosított bizonyításfelvétel mégis összeegyeztethetetlen a tagállami joggal, vagy ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik, az utolsó kiút a kérelem elutasítása (az 1206/2001 rendelet 10. cikke (3) bekezdésének második mondata). Enyhébb eszközként a megkeresett bíróságnak azonban először meg kell próbálnia végrehajtani a kért intézkedést módosított formában, úgy, hogy a tagállami garanciákat betartsák. [28]

61. Végül utalni kell arra, hogy az eddigi fejtegetések arra az esetre vonatkoznak, ha a

28 – Ezzel kapcsolatban bővebben lásd a jelen indítvány 111. pontját.

bizonyíték tulajdonosa önkéntesen együttműködik a bizonyításfelvételben. Kényszerítő eszközöket a bizonyításfelvétel végrehajtása érdekében csak akkor kell bevetni adott esetben, ha az érintett nem biztosítja a bizonyítékhoz való hozzáférést. Az érintettek jogaiba történő ezen intenzívebb beavatkozás az 1206/2001 rendelet 13. cikke értelmében kizárólag a megkeresett bíróság *lex forija* alapján történik.

62. Ez a jelen ügyre kivetítve azt jelenti, hogy az angol bíróságnak végre kellene hajtania a leírást a kérelemnek megfelelően – alapvetően a CPI 128. és 130. cikke szerinti különös eljárásban –, hacsak nem hivatkozik elutasítási indokokra. A bizonyításfelvétel először is az övrendszer dokumentációjából, és az erre vonatkozó iratokból és adatokból áll. Kiterjedhet okiratok és szemrevételezett tárgyak elvitelére is, amennyiben ez szükségesek annak érdekében, hogy a tárgyakat egy szakértőnek vagy – közvetlen bizonyítékértékelés céljából – a megkeresett vagy a megkereső bíróságnak benyújtsák. E tekintetben figyelembe kell venni az arányosság elvét.

63. A 2004/48 irányelv 7. cikke értelmében biztosítani kell továbbá a bizalmas információk védelmét. Ez a kötelezettség vonatkozik mind a megkeresett, mind a megkereső bíróságra. A Tribunale Civile di Genova ezért a kérelmezőnek és annak meghatalmazottjának ugyan engedélyezte a leíráson való részvételt, azonban kizárta azt, hogy beletekintsenek az elvett iratokba, és kérte, hogy az iratokat zárt borítékban küldjék át részére. Meggondolandó lenne például az is, hogy a Tribunale az érzékeny üzleti iratokat csak akkor vonja be az eljárásba, ha a dokumentáció alapján meggyőződött a szabadalom megsértéséről. Csak ebben az esetben szükséges az eladási számok ismerete a kár mértékének megállapításához.

64. Ha az RWO nem adja ki önként a tárgyakat, akkor az 1206/2001 rendelet 13. cikke megengedi a kényszereszközök alkalmazását. Amennyiben ez az angol jogban lehetséges, és a bizonyításfelvétel végrehajtásához szükséges, lefoglalható lenne akár az övrendszer egyik mintája is.

65. Általánosságban nem helytálló tehát azon elmélet, miszerint a Tribunale Civile di Genova által kért intézkedések – mint a házkutatásra és a lefoglalásra vonatkozó intézkedések – nem tartoznak az 1206/2001 rendelet hatálya alá.

ii. A *pre-trial discovery* tilalma

66. Az Egyesült Királyság Kormánya által kifejtett – a jogsegélynek a per előzményének

keretében a bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedésekre való kiterjesztésével kapcsolatos – aggályok nyilvánvalóan összefüggésben állnak – a hágai konferencia keretei között újra és újra megvitatott – úgynevezett *pre-trial discovery* eljárás kezelésével is. [29]

67. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az 1206/2001 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése értelmében nem intézhető kérelem olyan bizonyítás lefolytatására, amely nem a bizonyítékoknak *valamely – már megkezdett vagy megindítani tervezett – bírósági eljárásban történő felhasználásra irányul.* Kétséges, hogy a kérelem teljes mértékben megfelel-e ezen követelményeknek – tekintettel a kifogásolt magatartásra vonatkozó olyan egyéb bizonyítékok leírásának elrendelésére, amilyenek például, de nem kimerítő jelleggel: a számlák, szállítólevelek, megbízások, ajánlatokat tartalmazó levelek, reklámanyag, a számítógépes archívumok adatai és vámdokumentumok.

68. A bizonyítékokról szóló hágai egyezménnyel ellentétben (23. cikk) az 1206/2001 rendelet nem tartalmaz kifejezett fenntartási záradékot a *pre-trial discovery* eljárással szemben. A Tanács az 1206/2001 rendelet meghozatalakor azonban a következő, 54/01. sz. nyilatkozatot [30] tette: „Nem tartozik ezen rendelet hatálya alá a »pre-trial discovery«, ideértve az úgynevezett »fishing expeditions«."

69. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében figyelembe vehető egy jogi aktus értelmezése során a Tanács protokolláris nyilatkozata, amennyiben a kijelentés a jogszabály tartalmában is kifejezésre került, és egy általános fogalom tisztázását szolgálja. [31] A jelen összefüggésben a nyilatkozat az 1206/2001 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „valamely – már megkezdett vagy megindítani tervezett – eljárásban történő felhasználás" tényállási elemet magyarázza.

70. A *pre-trial discoverynek* a nyilatkozatban említett kizárása nem értelmezhető úgy, hogy mindenfajta, az ügy érdemében való bírósági eljárás megindítása előtt eszközölt ténymegállapítási eljárás ki van zárva. Ezzel ellentétes az 1. cikk (2) bekezdésének szövege. A

29 – Nem tisztázott végérvényesen, hogy pontosan mit tartalmaz a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény 23. cikke szerinti fenntartás. A *pre-trial discovery* fogalom értelmezése a részes államok magyarázatainak és a hágai konferencia több megbeszélésének tárgyát képezte (lásd Conclusions and Recommendations adopted by the Special Commission on the practical operation of the Hague Apostille, Evidence and Service Conventions [28 October to 4 November 2003], 29–34. pont, letölthető a http://hcch.e-vision.nl/upload/wop/lse_concl_e.pdf címen; lásd továbbá Nagel, H.–Gottwald, P.: Internationales Zivilprozessrecht. 6. kiadás., Köln, 2006., 8. §, a 68. és azt követő oldalak). Lényegében olyan intézkedésekről van szó, amelyeket a *common law,* mindenekelőtt az amerikai jog ír elő a tárgyalás előterében az ellenfél birtokában levő adatok megszerzéséről.

30 – Lásd a 2007. július 4-i 10571/01 tanácsi dokumentum 16. oldalát.

31 – Lásd a C-292/89. sz. Antonissen-ügyben 1991. február 26-án hozott ítélet (EBHT 1991., I-745. o.) 18. pontját, a C-368/96. sz. Generics-ügyben 1998. december 3-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-7967. o.) 26. és 27. pontját, és a C-402/03. sz., Skov és Bilka ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-199. o.) 42. pontját.

nyilatkozat valójában azt egyértelműsíti, hogy a bizonyítékokat legalább annyira meg kell határozni, hogy látható legyen az összefüggés a már megkezdett vagy megindítani tervezett eljárással, és hogy a jogsegély csak magukra a bizonyítási eszközökre vonatkozhat, de olyan körülményekre nem, amelyek csak közvetett összefüggésben állnak a bírósági eljárással.

71. A bizonyítékok az ellenérdekű fél által az úgynevezett *fishing expedition* [az információk „lehalászása"] útján történő jogtalan megszerzésének a megakadályozása érdekében a meghatározott dokumentumok szolgáltatására irányuló, határozatok között a következőképpen kell különbséget tenni:

72. Elfogadhatatlan a dokumentumok szolgáltatására irányuló határozat, ha azok a dokumentumok, amelyek rendelkezésre bocsátását kérik, csak felhasználható bizonyítékok felkutatásához vezetnek, azonban önmagukban az eljárás során nem szolgálnak bizonyítási célokat (úgynevezett „train of enquiry" – bizonyítékként értékelhető anyag elfogadhatatlan módon történő felkutatása). Ezen esetekben a bizonyítékokat pusztán közvetve használják fel. Ekkor nem teljesül a „bírósági eljárásban történő felhasználás" tényállási elem.

73. Ellenben megengedhető az olyan bizonyítékok rendelkezésre bocsátására vonatkozó határozat, amelyeket csak a határozat végrehajtása során találnak meg, ha ezeket kellően pontosan megjelölték vagy leírták, és közvetlen összefüggésben állnak a vita tárgyával. Csak így kerülhető el, hogy a vita tárgyán túli jogosulatlan bizonyítékszerzésre kerüljön sor az ellenérdekű fél terhére.

74. Az alapeljárásban ezen bizonyítékok felderítését célozza az olasz bíróság bizonyítékra vonatkozó azon határozata, amellyel vételi és eladási számlák, szállítólevelek, megbízások, kereskedelmi ajánlatokat tartalmazó levelek, reklámanyag, számítógépes archívumokban tárolt adatok és vámdokumentumok leírását követeli. A dokumentumok segítségével a felperes a szabadalom megsértésének tényét, valamint annak terjedelmét akarja bizonyítani, és ki kívánja számítani az esetleges kártérítési igény nagyságát. Amennyiben ezen bizonyítási eszközöket a már folyamatban lévő, illetve megindítani tervezett eljárásban fel kívánják használni, elfogadható az olasz bíróság kérelme.

75. Mindazonáltal elfogadhatatlan az olasz bíróság említett, bizonyítékokra vonatkozó határozatának az a része, amelyben további, meg nem nevezett dokumentumokat kér („például, de nem kizárólagosan"). Itt hiányzik a további dokumentumok pontos megjelölése.

iii. A bizonyításfelvétel és a biztosítási és végrehajtási intézkedések elhatárolása

76. A görög kormány és Írország, valamint az Egyesült Királyság Kormánya a többi résztvevőtől eltérően azon az álláspontón van, hogy a leírás – ideértve a dokumentumok és minták lefoglalását – nem az 1206/2001 rendelet értelmében vett bizonyításfelvételnek, hanem biztosítási vagy végrehajtási intézkedésnek minősülnek. Ez az állítás két előfeltevésen alapul, nevezetesen először is, hogy a biztosítási és végrehajtási intézkedések nem tartoznak a rendelet hatálya alá, és másodszor, hogy a jelen, bizonyítékok biztosítására vonatkozó intézkedések ilyen biztosítási és végrehajtási intézkedések. Az első előfeltevést osztom, a másodikat azonban nem.

– A biztosítási és végrehajtási intézkedések nem tartoznak az 1206/2001 rendelet hatálya alá

77. Az 1206/2001 rendelet elfogadása előtt lényegében a hágai egyezmény képezte a bizonyítékokra vonatkozó jogsegély irányadó alapját – legalábbis az egyezmény részes államai között, amelyek közé ugyanakkor csak tizenegy tagállam tartozott. [32] E rendelet célja a jogsegélynek (Dánia kivételével) az egész Közösség területén közös alapra való helyezése és annak további egyszerűsítése. [33]

78. A Németországi Szövetségi Köztársaság által a tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel területén való együttműködésről szóló tanácsi rendelet elfogadására [34] vonatkozóan benyújtott kezdeményezés a hatály meghatározása tekintetében a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény vonatkozó 1. cikkének megfogalmazásán alapult. A rendeletet eszerint alkalmazni kell a bizonyításfelvétel vagy egyéb bírói cselekmény foganatosítására vonatkozó kérelemre – a bírósági vagy bíróságon kívüli iratok kézbesítése és a *biztosítási vagy végrehajtási intézkedések* kivételével [35]. Ezen intézkedéseket ugyanis egyrészt már a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló, 2000.

32 – Lásd az 1206/2001 rendelet hatodik preambulumbekezdését.

33 – Berger: Die EG-Verordnung über die Zusammenarbeit der Gerichte auf dem Gebiet der Beweisaufnahme in Zivil- und Handelssachen (EuBVO). Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts – IPRax. 2001., 522. o.

34 – HL 2000. C 314., 1. o.

35 – A német kezdeményezés angol fordítása, amelyre az Egyesült Királyság Kormánya hivatkozik, azért hibás, mert ezt a passzust a „measures for the *preservation of evidence* or enforcement" kifejezéssel ülteti át. A francia változat azonban – csakúgy, mint az eredeti német változat – közvetlenül a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény szövegére támaszkodik, és „mesures conservatoires ou d'exécution" említ. Ezen minta alapján az angol változatnak a következőképpen kellett volna szólnia: „orders for provisional or protective measures".

május 29-i 1348/2000/EK tanácsi rendelet,[36] másrészt a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény fogja át, ahogy azt a német kezdeményezés hetedik és nyolcadik preambulumbekezdése kiemeli.

79. A kezdeményezéstől eltérően az 1206/2001 rendelet lemond arról, hogy hatálya alá vonja az „egyéb bírói cselekményeket", és csak a bizonyításfelvételt nevezi meg. Következésképpen a biztosítási és végrehajtási intézkedéseket sem kell kifejezetten kivenni a hatály alól, mivel csak egyéb bírói cselekménynek minősülhetnek, bizonyításfelvételnek nem. Így helyes az a feltevés, hogy a biztosítási és végrehajtási intézkedések nem tartoznak a rendelet hatálya alá.

– Biztosítási vagy végrehajtási intézkedés-e a bizonyítékok biztosítására szolgáló eljárás?

80. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy helytálló a második előfeltevés is, miszerint a bizonyítékok biztosítására és felkutatására irányuló intézkedés – az alapjogvitában kért leíráshoz hasonlóan – biztosítási és végrehajtási intézkedésnek minősül, amelyre a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény nem alkalmazható, és ennek alapján az 1206/2001 rendelet sem. Az 1206/2001 rendelet és az egyezmény közötti keletkezéstörténeti összefüggés tehát nem segít a bizonyításfelvétel, és a biztosítási és végrehajtási intézkedések elhatárolásánál.

81. A követett cél szerint két típusú ideiglenes intézkedést kell elkülöníteni egymástól, nevezetesen egyrészt az olyan rendeleteket, amelyek magának az ítéletnek a biztosítását szolgálják, másrészt a bizonyítékok felkutatására és biztosítására irányuló intézkedéseket, ahogy azt a Tribunale Civile di Genova előtt folyó jelen jogvita példája is mutatja.

82. A felperes sikere esetén az ítélet kötelezi az alperest arra, hogy hagyjon fel a jogsértéssel, és adott esetben fizessen kártérítést. A *ius prohibendi* biztosítására szolgáló hatékony intézkedés a jogsértő áru vagy az előállítására szolgáló berendezések lefoglalása.

83. Az ítélet későbbi végrehajtásának biztosítására szolgáló ilyen intézkedésről – tehát például elterjedésük megakadályozása érdekében az övrendszerek minden meglevő példányának lefoglalásáról – azonban nincs szó a jelen összefüggésben. Azt a CPI

36 – HL L 160., 37. o.

129. cikkére kellett volna alapozni. A kérdést előterjesztő bíróság ellenben az angol bíróságot a CPI 128. cikke szerinti, bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedés érdekében kereste meg.

84. A 2004/48 irányelv 7. cikke szerencsétlen módon vegyíti az ideiglenes intézkedések e két módozatát. Eleinte ugyanis a rendelkezés bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedésekről beszél, amelyekhez azonban többek között a jogsértő áruk lefoglalása, illetve adott esetben az ilyen áruk előállításához és/vagy terjesztéséhez használt anyagok és eszközök, valamint az ahhoz tartozó dokumentumok tartoznak. Amint azt kifejtettem, ezek ténylegesen nem a bizonyítékok, hanem a főkövetelés biztosítására szolgáló ideiglenes intézkedések.

85. A 2004/48 irányelv keretei között talán felesleges az intézkedések tiszta elhatárolása. Fontos azonban az 1206/2001 rendelet hatályának meghatározásához. Hiszen a főkövetelés biztosítása érdekében hozott ideiglenes intézkedésekre semmiképpen nem vonatkozik a rendelet, csak a bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedésekre.

86. A biztosítási és végrehajtási intézkedések fogalmának ezen értelmezését megerősíti a fogalomnak a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény szabályozási összefüggéseiben betöltött szerepének rendszertani vizsgálata. Ilyen intézkedések kizárása hivatott elhatárolni egymástól a bizonyítékokról szóló egyezmény és a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény hatályát. Ezt a célkitűzést a német kezdeményezés kifejezetten magáévá teszi. [37]

87. Az Egyesült Királyság Kormányával egyet kell érteni abban, hogy a bizonyításfelvétel fogalma az 1206/2001 rendelet értelmében sem foglalja magában a biztosítási és végrehajtási intézkedéseket, amelyek a 44/2001 rendelet hatálya alá tartoznak, hiszen e tekintetben fennáll ugyanazon elhatárolási szükséglet.

88. Írország és az Egyesült Királyság Kormánya ugyanakkor továbbra is azt az álláspontot képviseli, hogy a jelen ügyben kérdéses, bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedéseket a 44/2001 rendelet 31. cikke alapján közvetlenül kérelmezhették volna az angol bíróság előtt, így ki van zárva az 1206/2001 rendeletre való hivatkozás.

89. A 44/2001 rendelet 31. cikke – a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény 24. cikkéhez hasonlóan – előírja, hogy „valamely tagállam bíróságainál a tagállam joga alapján rendel-

37 – Lásd a kezdeményezés hetedik és nyolcadik preambulumbekezdését.

kezésre álló ideiglenes intézkedések, beleértve a biztosítási intézkedéseket is, még akkor is kérelmezhetők, ha e rendelet alapján az ügy érdemére más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal".

90. A St. Paul Dairy Industries ügyben hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény 24. cikke nem alkalmazható önálló, bizonyítékok biztosítására és felkutatására szolgáló intézkedésekre a kereset benyújtása előtt. [38]

91. Indoklásként többek között előadta, hogy a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény 24. cikkének értelmében vett ideiglenes intézkedések alatt, beleértve a biztosítási intézkedéseket is, azokat az Egyezmény hatálya alá tartozó ügyekben szereplő intézkedéseket kell érteni, amelyeknek valamely ténybeli vagy jogi helyzetet kell fenntartaniuk azért, hogy megvédjék azt a jogot, amelynek elismerését az ügy érdemében eljáró bíróságtól kérték. [39] A rendelkezés tehát olyan intézkedésekre vonatkozik, amelyek az anyagi jogi követelés biztosítását szolgálják, nem pedig eljárásjogi intézkedések – mint a bizonyításfelvétel – foganatosítását. [40]

92. Utalt továbbá azon veszélyre, hogy az 1206/2001 rendeletben meghatározott jogsegélyi szabályok megkerülhetők a bizonyításfelvétel során, ha a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény 24. cikkére alapozva a bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedések közvetlenül kérelmezhetők egy, az ügy érdemében nem illetékes bíróságnál. [41] A Bíróság ezzel hallgatólagosan azt fejezte ki, hogy az önálló, bizonyítékok biztosítására és felkutatására szolgáló intézkedések az 1206/2001 rendelet értelmében vett bizonyításfelvételnek minősülnek.

93. Az Írország és az Egyesült Királyság által elsődlegesnek tekintett lehetőség, miszerint a 44/2001 rendelet 31. cikkére alapozott bizonyítékokat közvetlenül a bizonyítékok fekvési helyén levő bíróság által biztosítsák, a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján nem nyitott. [42] Következésképpen nem keletkezik elhatárolási probléma sem, ha a bizonyítékok

38 – A C-104/03. sz. St. Paul Dairy Industries ügyben 2005. április 28-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-3481. o.) 25. pontja. Lásd továbbá Geimer, R.–Schütze, R. A.: Europäisches Zivilverfahrensrecht. 2. kiadás., München, 2004., A 1 – a 44/2001 rendelet 2. cikkének 92. pontja és a 44/2001 rendelet 31. cikkének 32. pontja.

39 – A 38. lábjegyzetben hivatkozott St. Paul Dairy Industries ügyben hozott ítélet 13. pontja.

40 – Így továbbá a CFEM Facades SA kontra Bovis Construction Ltd [1992] I.L. Pr. 561 QBD, valamint Schlosser, P.: Zivilprozessrecht. 2. kiadás, München, 2003., a 44/2001 rendelet 32. cikkének 7. pontja, és a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény 1. cikkének 4. pontja.

41 – A 38. lábjegyzetben hivatkozott St. Paul Dairy Industries ügyben hozott ítélet 23. pontja.

42 – Valóban lehet vitatkozni arról, hogy a kérelmezőnek nem kellene-e választási lehetőséggel rendelkeznie a következő két lehetőség között: bizonyításfelvétel jogsegély útján vagy bizonyításfelvétel a bizonyíték helyszínén található bíróság által. A második út valószínűleg gyorsabb, azonban magában hordozza azt a veszélyt, hogy a külföldön felvett bizonyítékokat az ügy érdemében döntő bíróság nem ismeri el. (A Bíróság megközelítésével szemben kritikus például: Mankowski: Selbständige Beweisverfahren und einstweiliger Rechtsschutz in Europa. Juristenzeitung 2005, 1144. o. és Hess, B.–Zhou, C.: Beweissicherung und Beweisbeschaffung im europäischen Justizraum. Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts –IPRax 2007., 183. o.). Függetlenül attól, hogy kívánatos-e, és adott esetben milyen körülmények mellett, a bírósági végrehajtásról szóló egyezmény és a 44/2001 rendelet alkalmazása az önálló bizonyítási eljárásra, a hivatkozott szerzők nem kérdőjelezik meg azt, hogy az 1206/2001 rendelet mindenesetre alkalmazandó.

biztosítására szolgáló intézkedéseket az 1206/2001 rendelet alkalmazási esetének tekintjük. Az ilyen intézkedéseknek a 44/2001 rendelet hatálya alóli kizárása sokkal inkább azt kívánja meg, hogy nyíljon meg az 1206/2001 rendelet szerinti jogsegély lehetősége, miáltal a bizonyítékok biztosítása egy másik tagállamban egyáltalán lehetséges a közösségi jogra támaszkodva.

d) Közbenső következtetés

94. Közbenső következtetésként megállapítható tehát, hogy a CPI 128. és 130. cikke értelmében vett leírás, amelynek végrehajtását a Tribunale Civile di Genova kérelmezte, az 1206/2001 rendelet 1. cikke értelmében vett bizonyításfelvétel. A megkeresett bíróságnak végre kellene azt hajtani, amennyiben az intézkedések kellően pontosan meghatározottak, azaz a felveendő bizonyítékok és az (adott esetben még megindítandó) jogvita közötti összefüggés felismerhető, és nem állnak fenn elutasítási okok.

2. Elutasítási okok

95. Az 1206/2001 rendelet 14. cikke alapvetően azon okokat szabályozza, amelyek miatt a megkeresett bíróság elutasíthatja a kérelem végrehajtását. A 14. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében a megkeresett bíróság különösen akkor tagadhatja meg a kérelem teljesítését, ha az az 1. cikk értelmében nem tartozik e rendelet hatálya alá. Amint azonban azt az eddigi vizsgálat mutatja, a hatály jelen esetben nyitott. Ezenfelül a kérelem teljesítése a 14. cikk (2) bekezdésének b) pontja alapján elutasítható, ha az a megkeresett bíróság tagállamának joga értelmében nem tartozik bírói hatáskörbe.

96. Az 1206/2001 rendelet 10. cikke (3) bekezdésének második mondata tartalmaz továbbá olyan kérelmekre vonatkozó *ordre public* fenntartást, amelyeket a megkereső bíróság joga alapján kellene elvégezni. Ezen lehetőséggel élt a kérdést előterjesztő bíróság, amikor a CPI 129. és 130. pontja értelmében vett leírás foganatosítását kérelmezte. A megkeresett bíróságnak teljesítenie kell általában az ilyen kérelmet is, kivéve ha az adott eljárás összeegyeztethetetlen a megkeresett bíróság tagállamának jogával, illetve ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik.

97. Mindkét, a megtagadásra vonatkozó tényállás tartalmaz utalást a megkeresett bíróság tagállama jogának normáira. Ezen nemzeti rendelkezéseket a Bíróság nem értelmezheti annak megállapítása érdekében, hogy a tagállami jog alapján milyen jo-

gosultságokkal rendelkezik a bíróság vagy a bizonyításfelvétel mely formái összeegyeztethetetlenek a tagállami joggal, illetve melyek nem hajthatók végre gyakorlati okokból. Ennek megítélése a megkeresett bíróság feladata.

98. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából azonban az következik, hogy ha valamely közösségi rendelkezés tagállami jogszabályokra és gyakorlatokra utal, az nem jelenti azt, hogy a tagállamok olyan intézkedéseket fogadhatnak el, amelyek veszélyeztethetik az adott rendelkezés hátterét képező közösségi szabályozás hatékony érvényesülését.[43] Ennyiben a rendelet külső határokat szab a nemzeti jogalkotó szabadságának, amelyeket átlépnek, ha a tekintetbe vett nemzeti jog megkérdőjelezi a rendelet hatékony érvényesülését. A Bíróság feladata ebben az összefüggésben az, hogy a rendeletet ezen határok betartására tekintettel értelmezze.

99. Ennek során az az általános vezérelv, hogy a bizonyításfelvételre vonatkozó kérelem teljesítése megtagadásának lehetőségét szigorúan kivételes esetekre kell korlátozni a rendelet hatékonysága biztosításának érdekében, amint azt az 1206/2001 rendelet tizenegyedik preambulumbekezdése kiemeli.

100. Az Egyesült Királyság Kormánya szerint a megkeresett bíróság azért utasította el a kérelmet, mert az nem tartozik az 1206/2001 rendelet hatálya alá. Nem hivatkozott lehetséges elutasítási okokra.[44] Írországhoz hasonlóan az Egyesült Királyság is úgy véli, hogy a kért intézkedések végrehajtása semmi esetre sem tartozik az angol bíróságok hatáskörébe.

101. A *common law-ban* a bizonyítékok megszerzése nem a bíróság vagy az ahhoz kapcsolódó szolgálatok feladata. Sokkal inkább maguknak a feleknek kell a bizonyítékokat szolgáltatniuk. A *supervising solicitor,* aki a Civil Procedure 1997 7. cikke alapján kézbesíti és végrehajtja a *search ordert,* a bíróság által kirendelt független jogszolgáltatási szerv *(officer of the court)* ugyan, de nem a bíróság alkalmazottja *(agent).*

102. A svéd és finn kormány, valamint a Bizottság a Bíróság egyik kérdésére adott válaszaikban azonban helyesen adták elő azt, hogy különbséget kell tenni a bizonyításfelvételi intézkedés *elrendelése* és annak *végrehajtása* között. A bizonyítási kérelem teljesítését nem lehet pusztán azért elutasítani, mert a bizonyításfelvétel bizonyos formáinak végrehajtása nem a bíróságok feladata. Ezzel ellentétben az a döntő, hogy a bíróságok

43 – A C-385/05. sz. CGT-ügyben 2007. január 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-611. o.) 35. pontja, utalva a C-151/02. sz. Jaeger-ügyben 2003. szeptember 9-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-8389. o.) 59. pontjára.

44 – Emellett szól, hogy a megkeresett bíróság a kérelmet nem az „E" vagy a „H" formanyomtatványt használva küldte vissza.

jogosultak a kérelmezett intézkedések elrendelésére. Úgy tűnik, hogy alapvetően a Civil Procedure Act 1997 7. cikke, összefüggésben a Civil Procedure Rules 25. cikkével, megfelelő jogosítványokkal látja el az angol bíróságokat. [45]

103. Amint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozza, egyébként nem feltétlenül szükséges, hogy a „bírói hatásköröket" csak szervezetileg az igazságszolgáltatásba tagozódó személyek gyakorolhassák. Egy, – akár az egyik fél kérelmére – a bíróság által kijelölt *supervising solicitor* is az igazságszolgáltatás részének tekinthető annak érdekében, hogy a *search order* szabályszerű kézbesítéséről és végrehajtásáról gondoskodjon. Emellett szól, hogy csak bizonyos, különösen tapasztalt *solicitorok* bízhatók meg ezzel a feladattal. [46] Feladataik teljesítése során a szükséges semlegesség továbbá azáltal biztosítható, hogy nem tartozhatnak ugyanahhoz az ügyvédi irodához, mint a kérelmező képviselője. [47]

104. Amennyiben csak a maga a Bíróság által végzett bizonyításfelvételt tekinthetnénk olyannak, mint amely bírói hatáskörbe tartozik, a rendelet hatékony érvényesülése túlzottan korlátozott lenne. Akkor olyan szakvéleményeket sem lehetne kérni, amelyeket nem maga a bíróság állít ki, hanem egy szakértő.

105. Következésképpen az elutasítás nem indokolható a bírói hatáskör hiányával, ha az olyan, bizonyítékok biztosítására szolgáló intézkedést, mint a CPI 128. és 130. cikke értelmében vett leírás, a megkeresett tagállam joga szerint nem maga a bíróság végzi, hanem a jogszolgáltatás valamely független szerve, amelyet a bíróság jelölt ki.

106. Az az ellenérv, hogy a bizonyítékokat a *common law-ban* a felek szolgáltatják, az 1206/2001 rendelet 10. cikke (3) bekezdésének második mondatában szereplő fenntartásra való hivatkozásként is értékelhető. Eszerint a megkeresett bíróság elutasíthatja a kérelem teljesítését a kérelem tagállamának joga szerinti különös eljárás keretében, ha az adott eljárás összeegyeztethetetlen a megkeresett bíróság tagállamának jogával, illetve ha az jelentős gyakorlati akadályba ütközik.

107. Először is azt kell megállapítani, hogy ez a fenntartás nem jön azonnal számításba,

45 – Úgy tűnik, a gyakorlatban a bíróságok inkább korlátozottan használják ezt az eszközt. Nyilvánvalóan sokkal gyakoribb az, hogy magukat a feleket kötelezik a birtokukban található dokumentumok és tárgyak nyilvánosságra hozatalára *(disclosure)*. Csak amikor a *disclosure*-eljárás nem elegendő a bizonyítékok biztosítására, akkor jön tekintetbe a *search order* kibocsátása (lásd Zuckerman, A.: hivatkozás a fenti 26. lábjegyzetben, 14.177. pont).

46 – Practice Direction 25 – Interim injunctions, 7.2.

47 – Practice Direction 25 – Interim injunctions, 7.6.

ha a kért, idegen jog szerinti intézkedés nem egyezik pontosan a belső joggal és a nemzeti gyakorlattal. [48] Egyébként az 1206/2001 rendelet 10. cikke (3) bekezdésének nem lenne értelme. A rendeletbeli fenntartás megfogalmazása ennyiben kifejezetten túllép a bizonyítékokról szóló hágai egyezmény 9. cikkének (2) bekezdésén, amely megengedi az elutasítást, ha a különös eljárásban való bizonyításfelvétel iránti kérelem nem felel meg a megkeresett állam bírósági gyakorlatának.

108. Sokkal inkább minden erejével azon kell igyekeznie a megkeresett bíróságnak, hogy a lehető legteljesebb mértékben végrehajtsa a megkereső állam jogában szabályozott intézkedést a rendelkezésére álló eszközökkel.

109. E tekintetben figyelembe kell venni, hogy az 1206/2001 rendelet szerinti jogsegély lényege abban áll, hogy valamely tagállam bírósága bizonyítási kérelmével közvetlenül fordul a másik tagállam bíróságához. A jogsegélyt nem szabad azáltal túlzottan megnehezíteni, hogy az eljárásban részes felekre a megkereső bíróság előtt túlságosan meszszemenő kötelezettségeket hárítanak a megkeresett bíróság államában történő bizonyításfelvétel végrehajtása kapcsán. [49]

110. Ezenkívül az 1206/2001 rendelet 18. cikkének (1) bekezdése értelmében a kérelem teljesítéséért illetéket vagy költségtérítést követelni nem lehet. A 18. cikk (2) bekezdésének értelmében a megkeresett bíróság csak a szakértőknek és tolmácsoknak kifizetett díjak, valamint a 10. cikk (3) és (4) bekezdésének értelmében vett különös eljárásban történt bizonyításfelvétel során felmerült költségek megtérítését kérheti.

111. Amennyiben a kérelem szó szerinti, idegen jog szerinti végrehajtása lehetetlen ezt tiltó tagállami jogszabályok vagy jelentős gyakorlati akadályok miatt, akkor sem küldhető vissza a kérelem minden további nélkül, teljességében elintézetlenül. Az 1206/2001 rendelet szükséges jogsegélybarát értelmezése értelmében a megkeresett bíróságnak sokkal inkább módosított formában kell végrehajtania a kért intézkedést, úgy, hogy az összeegyeztethető legyen a tagállami normákkal. [50] Ha ez sem lehetséges, akkor még marad az a lehetőség, hogy a tagállami jog analóg eljárását alkalmazzák. [51]

48 – Lásd Rauscher, T.–v. Hein, J.: Europäisches Zivilprozessrecht. 2. kiadás, München, 2006., az 1206/2001 rendelet 10. cikkének 13. pontja.

49 – Tanúmeghallgatás esetén a jogsegély során az 1206/2001 rendelet értelmében a Practice Direction 34 – Depositions and Court Attendance by Witnesses, 11.3. például kifejezetten előírja, hogy a Treasury Solicitor vegye át a kérelmező szerepét a megkeresett bíróság előtt. Lásd ezzel kapcsolatban továbbá: Layton, A.–Mercer, H.: European Civil Practice. 2. kiadás, London, 2004., 7.062. pont.

50 – Lásd Rauscher, T.–v. Hein, J., hivatkozás a fenti 48. lábjegyzetben, az 1206/2001 rendelet 10. cikkének 22. és azt követő pontjai.

51 – Lásd Huber, S. in: Gebauer, M.–Wiedmann, T.: Zivilrecht unter Europäischem Einfluss. Stuttgart, 2005., 29. fejezet, 133. pont.

112. A Bíróság az eljárás jelenlegi szakaszában azonban nem hivatott arra, hogy véglegesen értelmezze a rendelet vonatkozó, esetleges elutasítási okokról vagy fenntartásokról szóló rendelkezéseit. Sokkal inkább a megkeresett bíróságnak kellene ezekkel a kérdésekkel foglalkoznia. Ha kétségei lennének a rendelkezések terjedelmét illetően, az a bíróság, amelynek határozatai ellen nincs jogorvoslat, jogosult és kötelezett megkeresni a Bíróságot, amely aztán a tény- és joghelyzet ismeretében közelebbről állást foglalhat az 1206/2001 rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának és 10. cikke (3) bekezdése második mondatának értelmezésével kapcsolatban.

V – Végkövetkeztetések

113. A fenti megállapításokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Tribunale Civile Genua előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésére a következőképpen válaszoljon:

Az olyan, bizonyítékok biztosítására és felkutatására szolgáló intézkedések, mint az olasz Codice della Proprietà Industriale 128. és 130. cikke értelmében vett leírás, olyan bizonyításfelvételi intézkedéseknek minősülnek, amelyek a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendeletnek az e rendelet 1. cikkében meghatározott hatálya alá tartoznak, és amelyeket valamely tagállam bírósága egy másik tagállam bíróságának a kérelmére köteles teljesíteni, amennyiben nem állnak fenn elutasítási okok.